

Fra migrasjon til diaspora

Jeg ble født på Rikshospitalet i 1976. Men min historie startet ikke der.

EN HISTORIEFOTELLING AV ELISABETH RODRIGUES, SANGER I DIASPORAS KRIOLA OG ANSATT I KIRKENS BYMISJON

Min far kom til Norge i 1968. Arbeidsinnvandrer. På søken etter et bedre liv. Med en koffert. Full av håp og framtidstro. Slik startet vår reise i Norge.

Min mor kom til Norge i 1972. Immigrant. På søken etter et bedre liv. Forhåpningsfull. Full av savn og lengsel. Trøsten var kulturarven.

Hvor kommer jeg egentlig fra? Hva er det som gjør at jeg søker tilbake til røtter for å forstå meg selv, og oppleve tilhørighet? Hvorfor kan jeg ikke nøye meg med å bare være norsk? Jo, fordi det er så fundamentalt viktig å vite hvor mine røtter kommer fra. Hvorfor jeg ble født akkurat her? Hvorfor jeg ikke *bare* er norsk? Eller ikke er norsk *nok*? Det handler om å bli anerkjent og å føle tilhørighet – uten forbehold.

Stolthet. Min fars arv og stolthet har blitt min å bære videre. Min mors historier har også blitt mine. Historier om forfedre som kjempet for sin rett til egen kultur og eget språk. Historier om en generasjon som emigrerte for å ikke bli utnyttet i kolonimaktens krig mot Angola, eller som ubetalt arbeidskraft i São Tomé. Alt dette har blitt en del av meg. Historier om hvordan innvandrere var ettertraktet arbeidskraft i Norge på 1960-tallet; grunnen til at mine onkler også kom hit. Norsk sjøfartshistorie; grunnen til at pappa har vært i nesten alle verdens land. Norsk innvandringsstopp i 1975; grunnen til at mine foreldre valgte å bli norske statsborgere. Hvorfor pappa måtte engasjere advokat for å kunne kjøpe egen bolig tidlig på 1970-tallet. Alt dette har blitt en del av min historie. Min stolthet.

Identitet. Men identitet er ikke bare rettighets-kamp og søken etter et bedre liv. Det er også kulturarven mine foreldre tok med seg fra Kapp

Verde. Språket, musikken, mattradisjoner, temperamentet, rausheten, oppdragelsen og kollektiv resiliens. Alle tingene som til sammen skaper en følelse av tilhørighet. Også for oss som er født her. Følelsen av å være del av noe. En kjærlighet som hverken kan tilbys eller tas fra deg. Den må oppleves og skapes i møte med noen eller noe. Kjærlighet som både gir trygghet og gjør en sårbar. Stolt og beskyttende. Urasjonell. Betingelsesløs og uten forbehold. Dette er den største kjærligheten av alle – den som gjør at du finner deg selv. Den som gir deg en identitet.

Vi som bærer på koloniale arr. Vi som bærer på kulturell stolthet. Vi som har ansvaret for å videreføre diasporaen.

Vi som er splittet, og samlet. Vi som har alt, men også ingenting. Vi som må finne tilbake til røtter, og en ny identitet.

Ikke norsk nok. Språket jeg behersker på høyeste nivå, er norsk. Kulturen jeg kjenner best, er den norske. Brunost, ostepølse, tur i marka, Bjørn Eidsvåg, Karpe, jantelov og nøkternhet – med en dash av Groruddalen. Min oppvekst, barnehage, skolegang og arbeidserfaring er norsk. Alt dette er en del av meg. Men jeg er også veldig mye mer. Jeg kan kunsten å balansere mellom to kulturer. Likevel opplever jeg ofte at det *norske* ikke anerkjenner meg som norsk *nok*. Ikke før jeg frasier meg min tosidighet. Noen gjør kanskje det, for å passe inn – men det vil ikke jeg.

Nei, fordi min historie startet for over 500 år siden på Kapp Verde – som var en portugisisk koloni fra 1500-tallet fram til frigjørelsen i 1975. Jeg har, om ikke annet, i hvert fall et genetisk forhold til mine forfedre der. Deres kamper har blitt min virkelighet. Alt fra befolkningssammensetningen til kulturutvik-

lingen der, fram til selvstendighetskampen og migrasjonsreisen hit – alt dette er en del av vår avkolonialisering. Mangfoldet i dagens Norge er en realitet samfunnet bare må forholde seg til – og gi plass til. Vi som er født her må få lov til å være norske *nok* på egne premisser, vi også.

Jeg ble født i 1976. Andregenerasjonsinnvandrer. Med et bedre liv. På søken etter identitet. Og tilhørighet. Med min arv og kultur.

Min datter ble født i 2005. Krysskulturell. Norsk. Men ikke bare norsk. Kulturmechtig. På egne premisser. Slik fortsetter vår reise i Norge.

Representasjon. Jeg er oppvokst med en mor som sang. En far og onkler som spilte gitar. Musikktradisjonen satte dermed sitt preg. Jeg forsto det ikke helt da, men dette ble en del av mitt fundament.

Som ungdom ville jeg helst synge soul og R&B. Kanskje fordi representasjonen jeg fant i samfunnet den gang, først og fremst kom fra MTV og USA. Men etter hvert har folke- og tradisjonsmusikk tiltrukket meg mer og mer. Kanskje fordi det treffer meg på en måte jeg ikke helt forstår? Kanskje er det koblingen til min historie og kulturarv? Eller er det bare en preferanse? Uansett har det gitt meg masse trøst og sjelero.

Og nettopp derfor forstår jeg hvor viktig det er å synliggjøre vår tilstedeværelse i Norge. Når vi bidrar til økt representasjon på ulike arenaer, vil min datter og generasjoner etter lettere kunne oppleve tilhørighet – både til vår diaspora og det *nye norske*. Kanskje også med litt kjærlighet til vår kulturarv? Eller med ansvar for å bære noe videre? Men nei, aller helst vil jeg at de skal finne sin egen kjærlighet og identitet. Slik skal vår historie fortsette.

